

*Мовні засоби образності та оцінності для реалізації впливу у
текстах промов*

Канкаш Галина Дмитрівна

викладач

Сумський національний аграрний університет

м.Суми, Україна

galinakankash75@ukr.net

Вступ. У світлі останніх здобутків комунікативної лінгвістики актуальним є вивчення мовних засобів, які використовує автор для того, щоб справити необхідний вплив на читача. Дослідженням проблем маніпулятивного мовного впливу займалися багато представників різних наукових напрямів, а саме: Ф. Бацевич, Т. Космеда, Ю. Мала, С. Митко, В. Посмітна, О. Селіванова, Т. Статюк, Й. Стернін, Н. Шарманова та ін. Останні десять років особливо позначені активним вивченням засобів маніпулятивного впливу в політичному дискурсі. О. Дьяченко, М. Зайцева, В. Зірка, О. Ієвлєв, С. Рибачок, О. Руда, Л. Чік, І. Шкіцька та інші дослідники у своїх наукових пошуках обрали проблему мовних маніпуляцій за пріоритетну. Попри зростаючу кількість праць із прагмалінгвістики, дотепер ученими не виділялась і всебічно не вивчалась стратегія впливу в промовах глав делегацій УРСР на сесіях Генеральної асамблеї ООН, що й зумовлює актуальність нашого дослідження.

Мета роботи. Виявлення образних засобів, використаних для реалізації впливу в текстах виступів глав делегацій УРСР на сесіях Генеральної асамблеї ООН дипломатичного жанру офіційно-ділового стилю.

Матеріали. Досліджувані тексти – виступи лав делегацій УРСР на сесіях Генеральної асамблеї ООН, зокрема виступи міністрів закордонних справ УРСР Л.Х. Паламарчука, Д.З. Білоколоса, заступника Голови Ради Міністрів УРСР П.Т. Тронька, Голови Ради Міністрів УРСР

В.В. Щербицького. Досліджуваний матеріал надруковано в книзі «Українська РСР на міжнародній арені: Збірник документів і матеріалів 1962-1970роки» [8].

Методи дослідження. Аналіз, синтез, класифікація, узагальнення.

Результати. До найбільш активно використовуваних у досліджуваних текстах мовних засобів образності та оцінності належать епітети, метафори, фразеологізми.

Позитивні епітети промовець уживає для реалізації маніпулятивного впливу на читача (слухача), а саме збудження емоцій захоплення, натхнення, інтересу. Позитивні емоції сприяють внутрішній психологічній гармонії людини, спонукають людину до корисної діяльності й досягнення корисного результату. До вживання епітетів з негативним змістом промовець удається з метою викликати у людей усвідомлення ідеї самозбереження, збудити емоції тривоги, страху, настороженості.

Метафори позитивної оцінки використовуються для вербалізації психічних станів, соціальних станів та процесів, процесів мислення, а саме: *позитивне емоційне відчуття передбачуваної ситуації; соціальний стан народу, в якому контролюється моральність; соціальний стан світу, в якому контролюється моральність; соціальний стан задоволення досягнутими результатами; соціальний стан, в якому переважає раціональність; стан пізнання людиною природи; соціальний стан, в якому природа має таку ж цінність, як і людина.*

Метафори негативної оцінки використовуються також для вербалізації психічних станів, соціальних станів та процесів, процесів мислення, а саме: *емоційний стан страху, тривоги, розгубленості, агресії, стресу; соціальний процес використання військової сили, ведення агресивної політики; процес мислення з метою вирішення проблем.*

Спостереження засвідчили, що для укладання досліджуваних текстів активно використовуються фразеологізми. Вони конденсують величезний запас думок, емоцій, людського досвіду.

Репрезентовані в досліджуваних текстах фразеологізми образно й оцінно відображають тогочасну світову політичну ситуацію.

Висновки. Здійснений нами аналіз дозволяє стверджувати, що більша частина репрезентованих в тексті епітетів, метафор, фразеологізмів ужито для позначення негативної оцінки, що сприймається як відхилення від норми і мотивується такими факторами: небажання людей виконувати позитивні дії, безвідповідальне ставлення одних людей до інших, соціально неприпустимі недоліки і вади. Логічним продовженням розпочатого дослідження вбачаємо вивчення мовних засобів образності й оцінності інших видів текстів дипломатичного підстилю офіційно-ділового стилю, зокрема заяв та Конвенцій.